

Struweelhaag

Foto: Grote Zijdebij
© Marijke Kanters

Struwelen bestaan vooral uit voedselrijke struiken. Bovendien bieden ze nestgelegenheden voor zowel grond- als bovengrondse nestelaars.

Voor een beschrijving van dit element, zie ook [De Landschapswijzer](#).

Grote zijdebij vliegt in afwijking van de meeste andere zijdebijen uitsluitend in het voorjaar. Deze soort kun je treffen in wilgen struwelen. Ze zijn volledig afhankelijk van wilgen. De vrouwtjes maken hun nesten in de zandbodem.

MEER VOEDSEL

Landschapselement versterken door omvormen of beheer:

- Om de lokale kruiden en planten te laten ontplooiën is bij-vriendelijk maaibeleid (zie bijlage 'Maaibeleid') rondom de struweelhaag noodzakelijk. Lokale en kenmerkende plantensoorten kunnen dan spontaan terugkeren. Drachtplanten die bij een struweelhaag voor kunnen komen zijn: brem, gewoon biggenkruid, muizenoor, stijf havikskruid, schermhavikskruid, boshavikskruid, speerdistel, valse salie, grasklokje en knopig helmkruid.
- Voer alleen het meest noodzakelijk onderhoud uit. Struwelen kenmerken zich door hun natuurlijke karakter. Dat betekent dat je er beter zo weinig mogelijk onderhoud moet plegen. Dat is voor de wilde bijen ideaal.
- Versterk kenmerkende planten van de struweelhaag die goede voedselbronnen zijn voor bijen. Voorbeelden hiervan zijn braam, meidoorn, sleedoorn, wilde lijsterbes, sporkehout, kornoelje, grauwwilg, kamperfoelie en bosrank.
- De sleedoorn- en wilgenstruweel hebben een grote betekenis als voedsel voor voorjaarsbijen. Houd deze intact en zonnig.

Landschapselement versterken door aanplant:

- Om het voedselaanbod te versterken kan er, naast juist maaibeleid, ook voor gekozen worden om een rijke randbegroeiing in te zaaien. Denk er wel aan dat de planten en kruiden streekeigen moeten zijn en bij het landschap horen.
- Indien je bomen of struiken wil planten, kijk dan naar exemplaren die goede voedselbronnen zijn voor bijen. Meng deze niet individueel, maar plant ze in groepjes van dezelfde soort. Zorg altijd voor voldoende volgroeide exemplaren van elke struiksoort.
- Zorg ervoor dat tijdens de gehele vliegperiode (maart tot oktober) voldoende stuifmeel en nectar beschikbaar is. Dit noemen we een complete bloeihoogte.
- Zorg voor verbindingen tussen de nieuwe landschapselementen en oude zodat je een verbindingzone creëert.
- Voor meer informatie zie bijlage 'Waardevolle planten'.

MEER NESTGELEGENHEID

- Struwelen behoren tot de belangrijkste verschaffers van bovengrondse nestgelegenheden vooral indien ze (deels) zijn opgebouwd uit planten met merghoudende stengels zoals bramen, rozen en vlier. Probeer waar mogelijk het dode hout (boomstammen, kluiten) te laten liggen, dit zijn ideale plekken voor zowel de ondergrondse als de bovengrondse nestelaars. Het hout moet door de zon beschenen worden (minimaal 6 uur per dag). Ook actief behoud van oude struwelen en dood staand hout geven nestgelegenheden. Indien afzetten echt nodig is, dan dient dit tussen november en maart te gebeuren en gefaseerd. Op zonnige plaatsen dienen braamstruwelen verticaal te worden teruggesnoeid, in plaats van horizontaal af te zetten. Hierdoor ontstaan meer snijvlakken waarin wilde bijen hun nesten kunnen maken.

- Waar mogelijk dienen afgesneden merg houdende takken of holle stengels achter te blijven. Ze kunnen dienen als nieuw nestgelegenheid, maar er is ook kans dat er al een nest zit in deze takken. Door ze te laten liggen blijven de nestjes intact en kunnen de bijen volgend jaar uitkomen. De stengels van braam, vlier, roos en riet zijn belangrijke nestlocaties van verschillende soorten bijen. Zij knagen het merg uit en maken hierin hun nest. Laat dit dus zo veel mogelijk liggen.
- Creëer extra nestgelegenheid door zomen te maken, het liefst naar het zuiden gericht. Geleidelijke overgangen tussen wel en niet beheerde terreinen zijn belangrijk. Vermijd hierbij rechte lijnen en strakke lijnen zodat er luwten en tegen de wind beschermde 'uitsparingen' ontstaan. Dit biedt voldoende warmte, nestgelegenheid in stengels en dood hout en groter voedselaanbod. Door in de luwten te zorgen voor losse grond geef je bodemnestelaars ook een kans.
- Voor meer informatie zie 'Nestgelegenheid'.